

VILNIAUS
KOLEGIJA | HIGHER EDUCATION
INSTITUTION

KOLEGIJOS UŽSIENIO KALBŲ DĖSTYTOJO – TYRĖJO DARBO ĮVAIROVĖ IR IŠŠŪKIAI

Jūratė P., Violeta Ž., Vilma K.
Užsienio kalbų centro lektorės
2023-10-13

Kolegijos užsienio kalbų dėstytojo – tyrėjo darbo įvairovė ir iššūkiai

Pranešimas parengtas remiantis:

- mokslinės literatūros analize (Lietuvos ir užsienio mokslininkų - švietėjų, pasisakiusių apie pedagoga, dėstytoja),
- apklausomis (lyginami 2021 – 2023 m. m. rezultatai),
- interviu (UKC dėstytojai, studentai),
- statistinių duomenų (Vyriausybės strateginės analizės centro: STRATA) , dokumentų (LR, DE, A įstatymų ir strategijų, VIKO) analize,
- kt. literatūros šaltinių (Visuotinės lietuvių enciklopedijos) analize.

Pranešimo pateikimo forma: SSGG (angl. SWOT) analizė

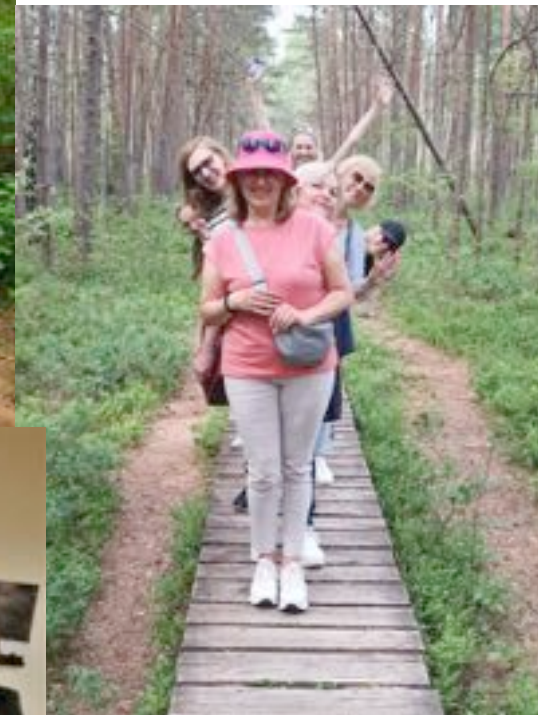

Kolegijos užsienio kalbų dėstytojo – tyrėjo darbo įvairovė ir iššūkiai

Užsienio kalbų centras

- **VIKO PADALINYS NUO 2000 M.**
- 2023 m. UKC – 9 metai, o UKK – 23!
- **VEIKLŲ SKLAIDA:**
- VIKO psl: <https://ukc.viko.lt/>;
- feisbuko grupė:
fb<https://www.facebook.com/groups/217997451594474/>
- **VEIKLĄ IR FUNKCIJAS
REGLAMENTUOJANTYS DOKUMENTAI;**
- **UKC TRADICIJOS IR RENGINIAI.**

2023 m. birželio mėn. išvyka; 2020 m. konferencija LSMU;
nuotraukos iš asmeninių archyvų ir iš informacinės žinutės UKC interneto psl.

Užsienio kalbų centro stiprybės

- UKC VEIKLŲ ĮVAIROVĖ:
- PASLAUGOS VIKO BENDRUOMENEI IR VISUOMENEI:
- TESTAVIMAS,
- VERTIMAS, REDAGAVIMAS, VERTĖJAVIMAS;
- UŽSIENIO KALBŲ KURSAI;
- BENDRADARBIAVIMAS SU VERSLO ATSTOVAIS.

Nuotraukos iš informacinės žinutės interneto UKC psl.

Užsienio kalbų centro stiprybės

- **PROJEKTINĖ IR ORGANIZACINĖ VEIKLA:**
- LR ŠMSM ir ŠMPF projektas: „Lietuvių kalbos ir kultūros kursai Ukrainos piliečiams“ ;
- Italijos Generalinės direkcijos projektas: „Italų kalbos dėstymas ir populiarinimas aukštosiose mokyklose“;
- **DALYVAVIMAS DARBO GRUPĖSE ORGANIZUOJANT:**
- studentų konferencijas EKF, VVF;
- LSMU Kalbų ir edukacijos katedros nehumanitarinio profilio aukštųjų mokyklų kalbų dėstytojų tarptautinę konferenciją „Kalbų studijos specializuotame universitete“.

TARPTAUTINĖJE KONFERENCIJOJE LSMU 2022 M.
Nuotrauka iš informacinės žinutės UKC interneto psl.

Užsienio kalbų centro stiprybės

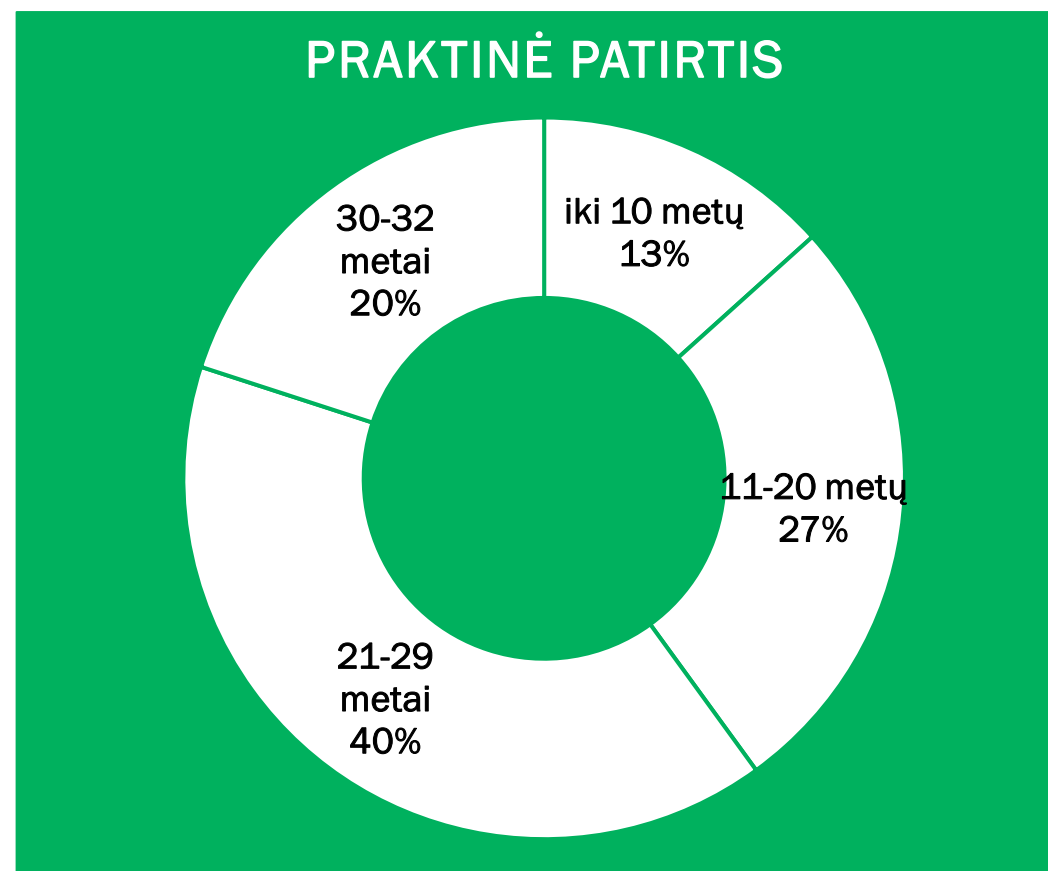
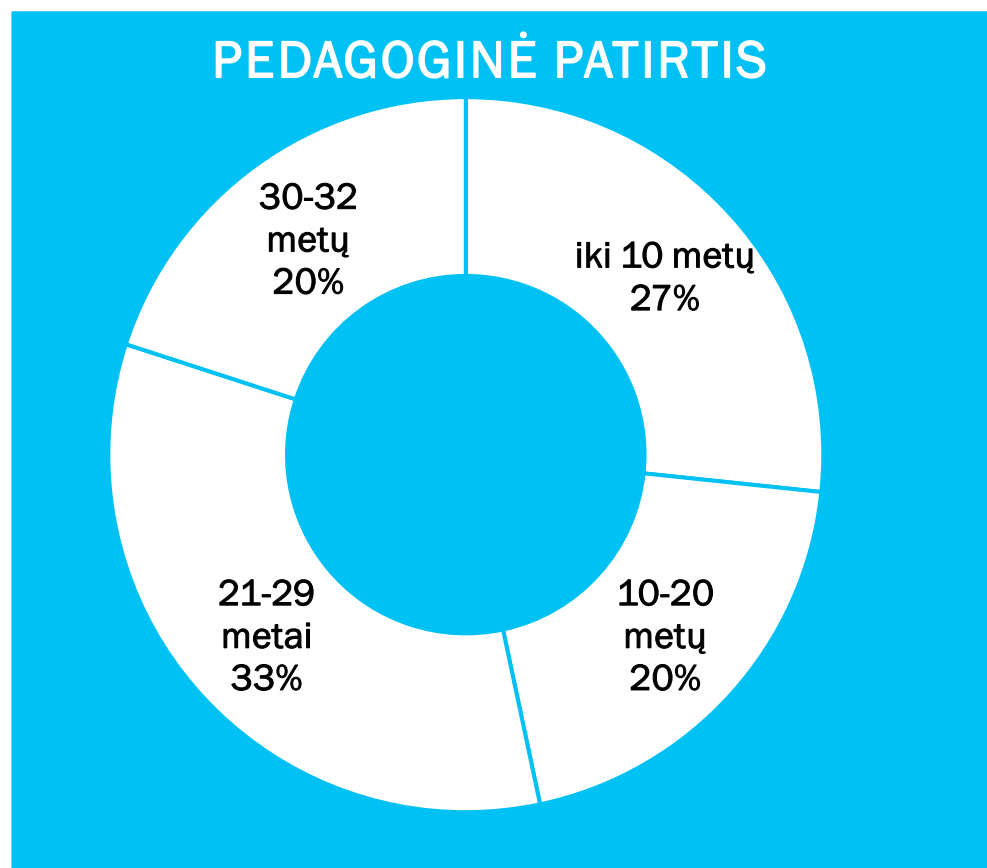

NUOTRAUKOS IŠ PROJEKTO „LIETUVIŲ KALBOS IR KULTŪROS KURSAI UKRAINOS PILIEČIAMS“ SKLAIDOS

- „Meilės Lukšienės atskleistų idėjų šiuolaikiškumas ir aktualumas yra šio amžiaus švietimo strategijos pagrindas.” [1]
- „Mokytojas yra ta asmenybė, kuri pirmiausia rūpinasi žmogaus formavimusi, jo savikūra – kultūros šerdimi. **Mokytojo uždavinys** – ugdyti jaunąją kartą, pasižyminčią atvirumu, gebančią save reflektuoti, konstruktyviai mąstyti ir veikti. **Tam turi būti patys mokytojai nuolat reflektuojantys ir kūrybingi.**“ [1]
- „Viena svarbiausių **sėkmingo mokytojo darbo prielaidų** – išsiugdytas ir nuolatos puoselėjamas darbo etosas, geras profesinis pasirengimas, conceptualaus mąstymo gebėjimai, gebėjimas matyti tikrovės kaitą, įžvelgti jos tendencijas, lanksčiai bei kūrybiškai modeliuoti savo veiklos būdus.“ [1]
- [1] Emilija Urnėžė. Meilė Lukšienė apie mokytojo asmenybę, ISSN 1392-0340. PEDAGOGIKA. 2013.

Užsienio kalbų dėstytojų stiprybės

- KVALIFIKUOTAS PERSONALAS

Užsienio kalbų dėstytojų veiklos stirpybės

- **DIDELĖ DĖSTYTOJŲ PEDAGOGINĖ IR PRAKTINĖ PATIRTIS:**
- nuolat mokosi ir tobulinasi (skaito paskaitas, stažuojasi užsienio aukštosiose mokyklose);
- **UKC PARTNERIAI, KALBININKAI ŠVIESUOLIAI - AUTORITETAI:**
- KALBININKAI IŠ UŽSIENIO: bendradarbiavimo pradžia su vokiškai kalbančiomis šalimis: Vokietija ir Šveicarija;
- Asociacijų tarybų, valdybų, tinklų vadovai ir nariai;
- Universitetų LSMU, VDU UKI, VU UKI, KTU UKC, KU UKC ir kt. aukštųjų mokyklų dėstytojai ir mokslininkai;

Nuotraukos iš asmeninių archyvų;
2-oje nuotraukoje Paul P. Krondorfer

UŽSIENIO KALBŲ DĖSTYTOJŲ VEIKLOS STIRPYBĖS

Pasikeitusios darbo salygos Kolegijoje leidžia taikyti įvairius užsienio kalbų mokymo metodus;
Nuotraukos iš asmeninių archyvų

Užsienio kalbų dėstytojų veiklos stirpybės

- **GERI SANTYKIAI SU STUDENTAIS DĖL DĖSTOMO DALYKO YPATUMŲ** (bendravimo, dėstymo metodų įvairovės, renginių ir kt.)

Nuotraukos iš asmeninių ir VVF archyvų, VIKO interneto psl. sklaidai

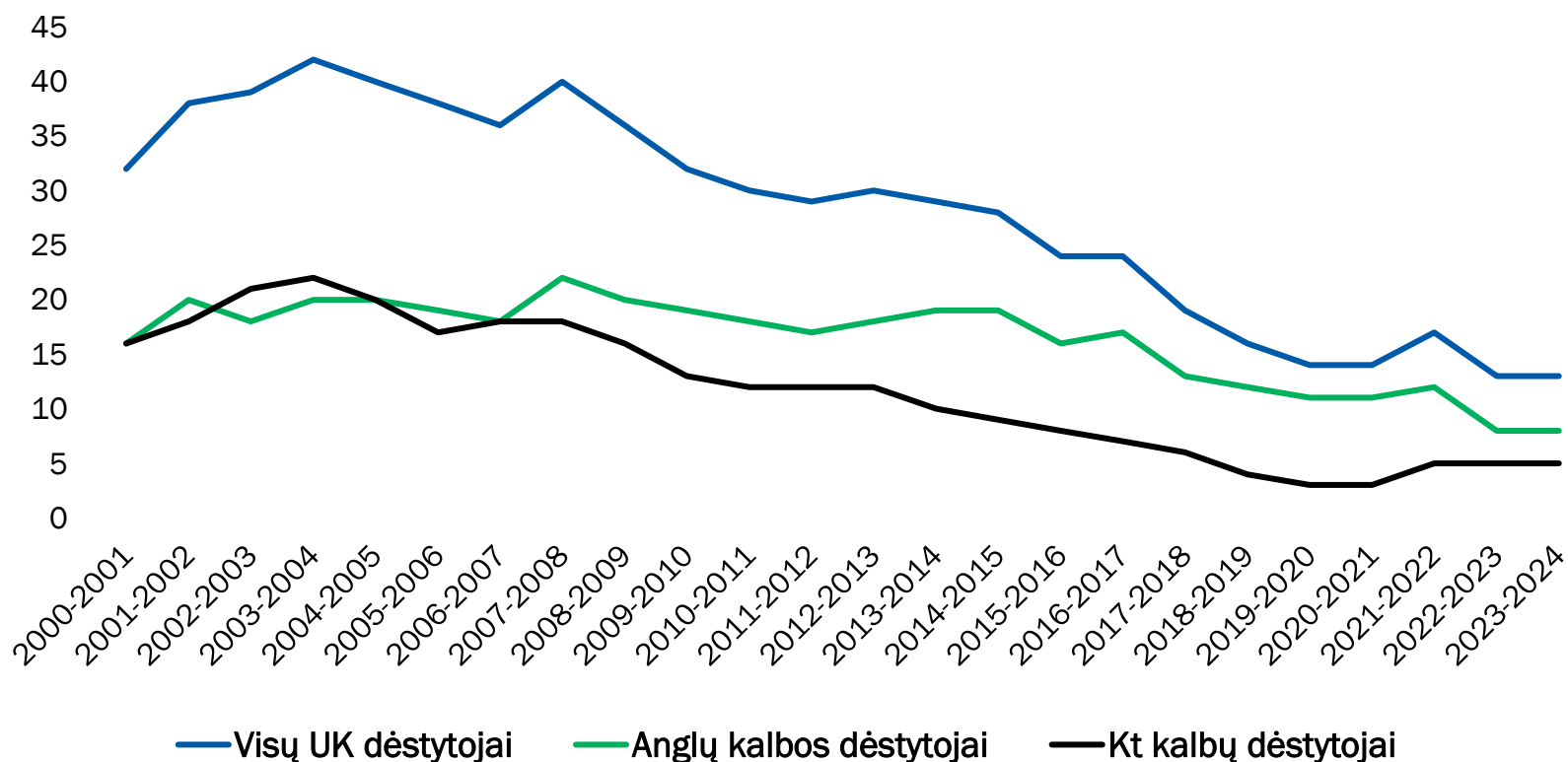
„<...> reforma – tai ne dokumentai, vadovėliai, tai esminis virsmas žmonėse, pirmiausia mokytojuose <...>“ [2]

- **LIETUVA NETURI UŽSIENIO KALBŲ STRATEGIJOS;**
- 2009-01-01 d. Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos puslapyje buvo patalpinta informacija ir prašymas teikti siūlymus ir komentarus „Užsienio kalbų mokymo strategijos projektui“ iki 2009-01-30 d. [3]
- 2009-07-22 d. LR Seimo darbotvarkėje buvo įregistruotas šis dokumentas, tačiau iki dabar jo būseną: registruotas.
- PPROJEKTE: ilgalaikiai valstybės prioritetai; valstybės kalbų mokymo prioritetai ir jų įgyvendinimo kryptys; užsienio kalbų mokymosi būklė; PROJEKTO TURINYJE MINIMA: kalboms palankios aplinkos kūrimas, daugiakalbystė, ankstyvasis užsienio kalbų mokymas, pirmoji ir antroji užsienio kalba, lietuvių kalba kaip užsienio kalba ir kt. [4]

- [2] Barkauskaitė M. Meilė Lukšienė: laiko ženklai. Pedagogika, 2010, t. 100, p. 42–47.
- [3] <https://smsm.lrv.lt/lt/naujienos/prasome-teikti-siulymus-uzsienio-kalbu-mokymo-strategijos-projektui>
- [4] <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAP/TAPIS.1911>

Užsienio kalbų centro silpnybės

• UKC NARIŲ MAŽĖJIMAS [5]

[5] UŽSIENIO KALBŲ KATEROS 2000-2014 M.M. IR UŽSIENIO KALBŲ CENTRO 2014-2023 M.M. ATASKAITOS

Dėstytojų skaičiaus mažėjimas Lietuvoje

- „Per paskutinius penkerius (2017-2021) metus dėstytojų etatų skaičius sumažėjo 7 proc.“; [6]
- „2021 m., lyginant su 2017 m., kolegijose beveik penktadaliu **sumažėjo jaunesnio nei 39 m. amžiaus dėstytojų skaičius. 40–54 m. amžiaus dėstytojų skaičius kolegijose išaugo 7 proc.**“[6].
- „Nagrinėjant viso metų laikotarpio duomenis (2021 m.) daugiausiai laisvų darbo vietų registruojama – ikimokyklinio ugdymo auklėtojams, pradinio ugdymo mokytojams ir **anglų kalbos mokytojams.**“ [7]
- „2023-07-27 m. Užimtumo tarnybos darbo skelbimų portale tarp dalykų mokytojų buvo daugiausiai ieškoma : matematikos, lietuvių kalbos ir **anglų kalbos mokytojų.**“ [8].

[6] <https://strata.gov.lt/images/tyrimai/2021-metai/20210318-pedagogu-poreikio-prognozavimas-rezultatu-apzvalga.pdf>

[7] https://strata.gov.lt/wp-content/uploads/2022/12/Lietuvos-studiju-bukle_2022.pdf

[8] <https://uzt.lt/naujienos/8/pedagogu-rinka-vienur-truksta-kitur-perteklius:232>

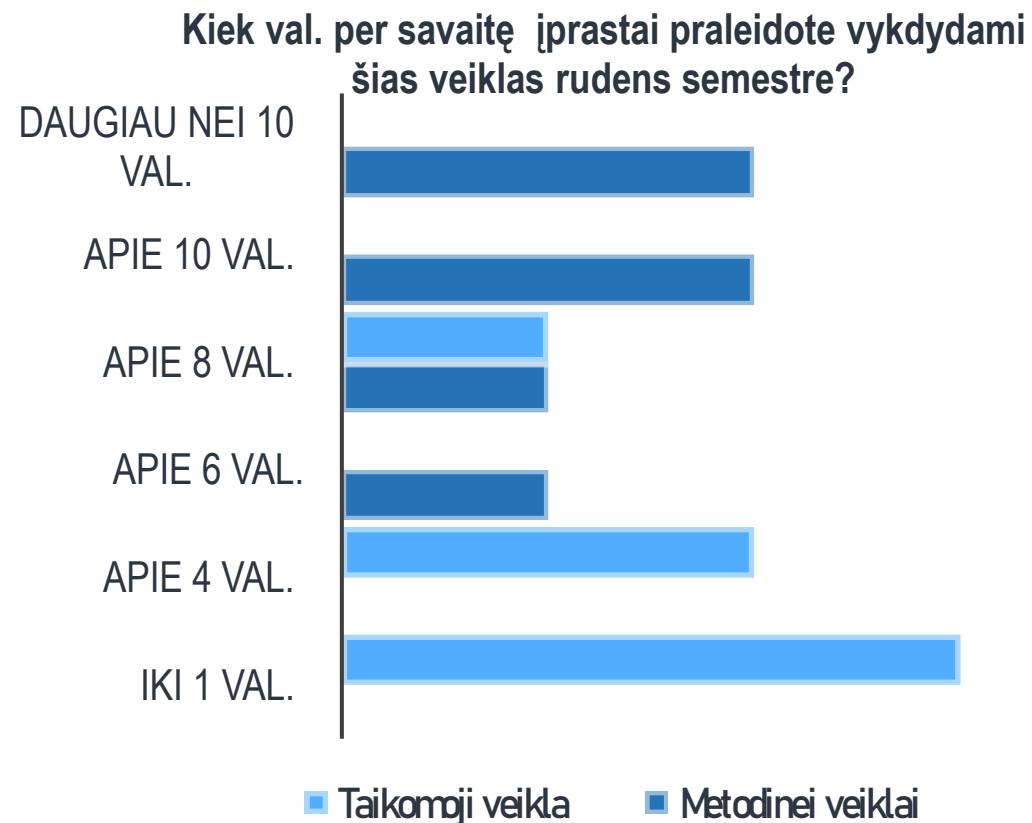
Užsienio kalbų centro dėstytojų veiklos silpnybės

- **DĖSTYTOJO KASDIENYBĖ:**

1. KONTAKTINIS IR NEKONTAKITNIS DARBAS SU STUDENTAIŠ;
2. METODINĖ VEIKLA: e-modulių rengimas;
3. TMTEP VEIKLA IR JOS REZULTATŲ SKLAIDA;

- **UKC DĖSTYTOJŲ DILEMOS DĖL TMT KRYPČIŲ:**

- HUMANITARINIŲ MOKSLŲ kryptis - FILOLOGIJA H 004
- Vertimo studijų (N05) kryptis ir
- SOCIALINIAI MOKSLŲ kryptis - EDUKOLOGIJA S 007
- Pedagogikos studijų (M01) kryptis

Galimybės: ryšių su kolegomis fakultetuose stiprinimas

- **UKC IR FAKULTETŲ KATEDRŲ TIKSLŲ IR LŪKESČIŲ DARNAI:**
- **STIPRINTI BENDRADARBIAVIMĄ;**
- **AKTYVIAU ĮSITRAUKTI į fakultetų studijų programų kokybės užtikrinimo veiklas.**
- **KOLEGIJOS FAKULTETŲ PRIORITETAS - TARPTAUTINIAMS EKSPERTAMS REKOMENDUOJANT :**
- **studijų programas kuriojančios katedros, jiems priklausančys centrai;**
- **didesnis dėmesys specialybės dalykams (moduliams).**

Galimybės: užsienio kalbų centro bendradarbiavimas

- **BENDRADARBIAVIMO SU ASOCIACIJOMIS, VERSLO IR MOKSLO ATSTOVAIS STIRPINIMAS:**
- **SU ASOCIACIJOMIS, MOKSLININKAIS-TYRĖJAIS DĖL TIKSLŲ IR INTERESŲ VIENOVĖS;**
- **SU VERSLO ATSTOVAIS - DĖL TEORIJOS IR PRAKTIKOS RYŠIO DERMĖS;**
- **INICIATYVA IR KOMUNIKACIJA.**
- **PARTNERYSTĖS PROJEKTAI IR TMTEP VEIKLA.**
- **DALYVAVIMAS ASOCIACIJOS RENGINIUOSE.**
- **PASLAUGŲ PASIŪLA.**
- **DIRBTINIO INTELEKTO „IDARBINIMAS“.**

Grėsmės ne tik užsienio kalbų dėstytojams

- **PASIKEITĘ STUDENTAI IR JŲ POREIKIAI:**
- „2017–2021 m. **be pertraukos po vidurinės mokyklos** baigimo į universitetus ir kolegijas įstojusiųjų **užsienio kalbų pasiekimai** 2017–2021 m. išliko palyginti **stabiliai aukšti.**“ [9]
- **TAČIAU**
- „Tarp įstojusiųjų **didėja vyresnių studentų dalis, ypač – tarp įstojusių į kolegijas.** 2017 m. sulaukę 30 m. ir vyresni įstojusieji kolegijose sudarė 11 proc., o 2021 metais šis rodiklis išaugo daugiau nei 7 proc. p. ir **siekė 19 procentų.** Vidutinis įstojusiųjų į kolegijas amžius 2017–2021 m. išaugo 2,2 metų iki 24,2“. [9]
- [9] https://strata.gov.lt/wp-content/uploads/2022/12/Lietuvos-studiju-bukle_2022.pdf

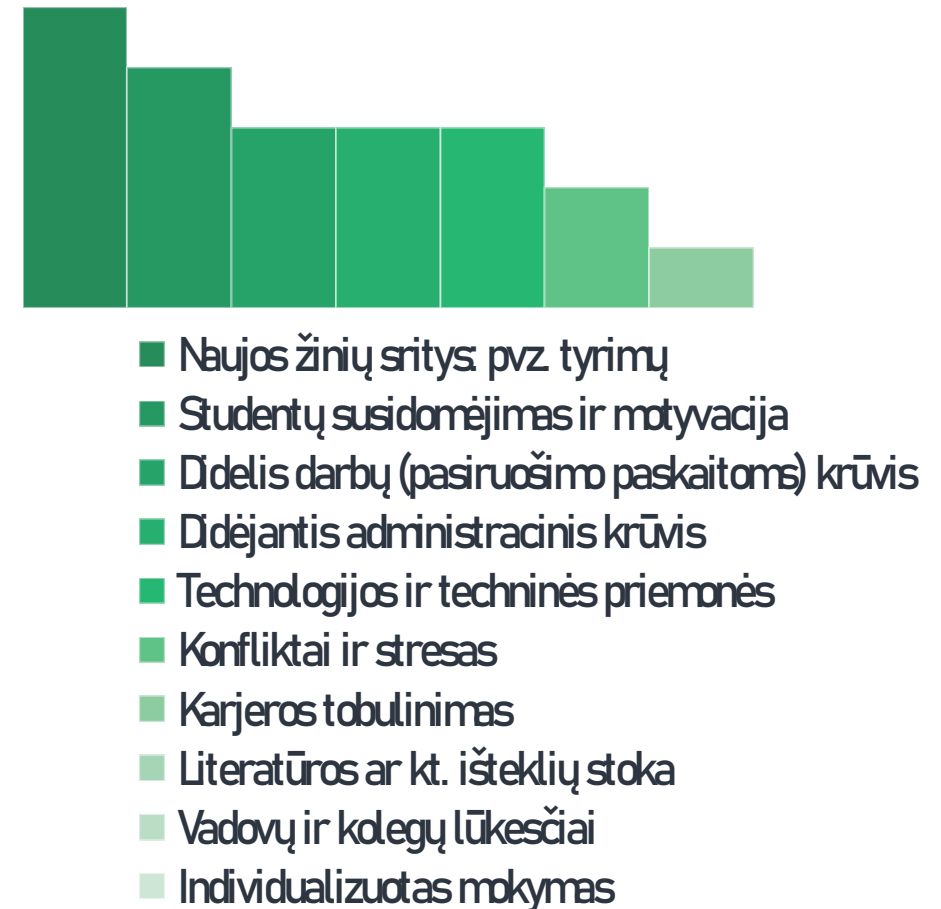
Grėsmės ne tik užsienio kalbų centrui ir dėstytojams

- **PASIKEITĘ STUDENTAI, STUDENTŲ PRIORITETAIR IR POREIKIAI**
- „2021 m. lapkritį **sandomąjį darbą** dirbo 44 proc. nuolatinių studijų studentų.“ [9]
- „**Daugiau nei trečdalis kolegijų studentų jau studijų metu dirbo darbą, reikalaujantį aukštos kvalifikacijos.** Dirbančių studentų kvalifikacijos lygis reikšmingai skiriasi priklausomai nuo kurso. Pavyzdžiui, 2021 m. lapkričio mėn. **aukštos kvalifikacijos darbus dirbo 29 proc. dirbusių kolegijų pirmakursių ir 49 proc. – paskutinio kurso.** [9]
- [9] https://strata.gov.lt/wp-content/uploads/2022/12/Lietuvos-studiju-bukle_2022.pdf

Pokyčiai kelia nerimą ir įtampą. UKC dėstytojų apklausos rezultatai.

UKC DĖSTYTOJAMS KELIA NERIMĄ

- „11 straipsnis. Kolegija
- 1. Kolegijoje turi būti **atliekami taikomieji moksliniai tyrimai ir eksperimentinė plėtra ir (arba) plėtojamas profesionalusis menas, vykdomos šia veikla ir profesine praktika grindžiamos studijos, teikiamas aukštasis koleginiis išsilavinimas, sudaromos sąlygos asmenims mokytis visą gyvenimą.**“ [10]
- [10] Straipsnio pakeitimai: Nr. XIV-1257, 2022-06-30, paskelbta TAR 2022-07-14, i. k. 2022-15485, LIETUVOS RESPUBLIKOS MOKSLO IR STUDIJŲ ĮSTATYMAS

UKC dėstytojų TMTEP veikla 2022-2023 m. M.

Autoriai	Antraštė	Šaltinis	Publikacijos rūšis
Milda Kiškytė	Demands of the employers for foreign language skills in Job advertisements in three Baltic countries	Socialiniai tyrimai. Vilnius : Vilnius universiteto leidykla. eISSN 2351-6712. 2023, t. 46, Nr. 1, p. 24-52. DOI: 10.15388/SocTyr.2022.46.1.2.	S3 - Straipsnis kitoje DB
Danutė Belazarienė; Halina Klupšienė; Violeta Žemaitienė; Jūratė Patackaitė	Vilniaus kolegijos studentų užsienio kalbų žinių ir įgūdžių praktinis pritaikymas studijoms, praktikai ir asmeniniame gyvenime	Sustainable multilingualism: international conference, 2023, June 9-10, Kaunas, Lithuania	T3 - Kitos konferencijos pranešimo tezės
Jūratė Patackaitė; Virginija Andriusevičienė; Jūratė Helsvig	Vilniaus kolegijos užsienio kalbų ir specialybės dalykų dėstytojų bei studentų bendradarbiavimo ypatybės ir galimybės, siekiant kalbos ir dalyko integralumo		
Ingrida Galkauskienė; Halina Klupšienė; Jūratė Patackaitė; Violeta Žemaitienė	Daugiakalbės aplinkos poveikis studentų užsienio kalbų mokymui(si): Vilniaus kolegijos studentų atvejo analizė	Kalbų studijos specializuotame universitete ²² : tarpkultūriniai aspektai = Language studies at a specialised university ²² : intercultural aspects: konferencijos medžiaga, 2022 m. lapkričio 25 d.	P2 - Straipsnis nerecenzuotame konferencijos darbų leidinyje
Ingrida Galkauskienė; Jūratė Patackaitė; Violeta Žemaitienė	Lietuvių kalbos ir kultūros kursai ukrainiečiams: naujos patirtys, iššūkiai ir galimybės		
Vytenis Končius	The specifics of teaching english as a second language to foreign students in Lithuania		

Išvados

- **Filosofas, prof. LEONIDAS DONSKIS (Stasio Šalkauskio premijos laureatas) kėlė klausimą:**

„Dėstytojas – ritualo mokytojas ir įtraukėjas į jį. Jis apibrėžia ratą savo mokinį saugodamas jį nuo pikto – blogio jėgų, <...> melo, smurto, <...> įtakos pagundų, tuštybės ir kitų ydų. Kuo ir kaip apsaugoti? Žodžiais ir žiniomis? Ar visų pirma asmeniniu pavyzdžiu?“ [11]

„Ką Stouneris* užmėto akmenimis? Save patį. Už fatalizmą ir pasidavimą. Už tai, kad nediršo pats pasitraukti iš saugaus ritualo. Kita vertus geriau užmėtyti akmenimis save, nei ką kitą. Nes tai tiesiog fatališka profesija: dėstytojas.“ [11]

- **Į šiuos klausimus atsakymą ir išeitį siūlo pats STASYS ŠALKKAUSKIS, filosofas, pedagogas:**

„Kokybiškas ugdymas skatina tobulėti, jei atitinka ugdytinių poreikius, todėl procesas turi vykti palankioje aplinkoje, bendradarbiaujant visiems ugdymo dalyviams“ [12]

*„Stouneris“ (anglų k. „stoner“) - akmenų svaitytojas, užmėtantis akmenimis pasmerktąjį.

[11] Leonidas Donskis: Profesija: dėstytojas

[12] S. Šalkauskis „Racionali mokyklų organizacijos sistema“ (1927)

Išvados

1. „**Kokybiškas ugdymas skatina tobulėti, jei atitinka ugdytinių poreikius, todėl procesas turi vykti palankioje aplinkoje, bendradarbiaujant visiems ugdymo dalyviams**“ [12]
2. **Be abejo dėstytojas, mokytojas išlieka vis dar centrinė šio proceso figūra.**
3. Dėstytojo, mokytojo profesiją renkasi mylintys savo darbą žmonės. **O atliktos apklausos rezultatais tokie ir yra Užsienio kalbų centro dėstytojai, atsakę į žemiau pateiktus klausimus:**
 - **Kokie buvo Jūsų pagrindiniai motyvai, pasirenkant pedagogo profesiją?**
 1. Noras mokyti kitus ir nuolat mokytis pačiam
 2. Meilė užsienio kalbai
 3. Asmeninė tobulėjimo galimybė.
 - Ar rinktumėtės pedagogo profesiją, jei pradėtumėte savo profesinį kelią iš naujo?
72 proc. – TAIP, 14 proc. – NEŽINAU, 14 proc. – NE.

1. [12] S. Šalkauskis „Racionali mokyklų organizacijos sistema“ (1927)

Dėkojame už dėmesį!

